

Agenda grondwetswijziging 2023

Het wijzigen van de Kiesregeling kan niet los worden gezien van wijziging van de grondwet. Reeds omdat het nodige draagvlak ontbreekt om alleen de Kiesregeling te wijzigen. Afspraken over het nu daadwerkelijk uitvoeren van decentralisatie lijken noodzakelijk. De district- commissaris is een centrale autoriteit om de bevolking op district niveau te representeren. Op dit moment is hij meer en meer een verlengstuk geworden van partij-politieke belangen van nationale partijen. Hij moet ook rapporteren aan de minister in Paramaribo. Het is beter de DC rechtstreeks te doen verkiezen door de kiezers van het distrikt. Het bestaan van ressorten verdient sterk te worden heroverwogen.

De grondwet moet op zeer vele onderdelen worden gewijzigd. Daar is tot de komende verkiezing geen tijd meer voor. Voorgesteld wordt het nu te laten bij een wijziging op hoofdlijnen. Hier is redelijk veel voorwerk gedaan, ook door een breed samengestelde commissie die rapporteert aan de president. Het Centrum voor Democratie en Rechtspleging heeft bij de start van de regering een short list voor wijziging aan de coalitie partijen gezonden. Ook is per brief kenbaar gemaakt te willen ondersteunen bij het gereed maken van de documenten. Waarschijnlijk is dat meer maatschappelijke groeperingen willen ondersteunen bij de voorbereiding. Eerder heeft de commissie Polanen al advies uitgebracht over mogelijke wijzigingen van de grondwet. In het Surinaams Juristenblad zijn verschillende artikelen verschenen ter ondersteuning van de wijzigingsoperatie. Er ligt kortom voldoende basis om binnen 3 tot 6 maanden te komen tot een voorstel tot wijziging van de grondwet. Ultimo 2023 moet het komen tot een gewijzigde de grondwet.

De lijst van de onderwerpen die in de eerste fase van de wijziging behandeld moeten worden is als volgt.

1. Het schrijven en goedkeuren van een memorie van toelichting bij de grondwet van 1987.
2. Het vaststellen van de verhouding tussen president, regering, en DNA en het op basis hiervan een keuze maken voor een regeerstelsel. Parlementair of presidentieel.
3. Indien voor een parlementair stelsel wordt gekozen, het herintroduceren van een minister president en een niet politiek staatshoofd. Een partij-politiek neutraal staatshoofd kan interveniëren in de patstelling die op vele terreinen leidt tot besluiteloosheid. De verdediging van de grondwet kan beter bij een dergelijke functionaris worden neergelegd dan een president die zelf de leider is van een politieke partij.
4. Het mogelijk maken van een tussentijdse ontbinding van het parlement. Ontbindingsrecht.
5. Het versterken van de rol van constitutionele toetsing en de onafhankelijke positie van het Constitutioneel Hof.
6. Maatregelen ter versterking van de decentralisatie.
7. Het versterken van de onafhankelijke positie van de rekenkamer, en de staatsraad.